

izhaja vsak četrtek in velja
a poštino vred ali v Mari-
beru s pošiljanjem na dom
na celo leto 32 D, pol leta
16 D, četrt leta 8 D. Izven
Jugoslavije 64 D. Naročnina
se pošlje na upravnništvo
»Slov. Gospodarja« v Mari-
beru, Koroška cesta št. 5. —
List se dopošilja do odpo-
vedi. Naročnina se plačuje
v naprej. Tel. interurban 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Rokopis
se ne vrača. Upravišče
sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.
Cene inseratov po dogovoru.
Za večkratne oglase primeren
popust. Nezaprite reklamacije
so poštne proste. Čekovni
račun poštne urada Ljub-
ljana 10.603. Telefon inter-
urban 113.

43. številka.

Maribor, dne 28. oktobra 1926.

60. letnik.

Ali bo naša SLS sto- pila v vlado?

Odkar so se radikali in radičevci v vladi radi gostobesednosti Radiča sprli in je srbsko-hrvatska vlada z Uzu-
movičem na čelu odstopila, se sliši vsak dan in se čita po
vseh listih: »Dr. Korošec bo stopil s svojimi poslanci v
vlado.« Nekateri te vesti pozdravljajo, drugim zopet ni po
volji, da bi naša stranka šla skupno z radikali in radičev-
ci v vladno večino. Liberalci, ki stojijo pod vodstvom zna-
nega dr. Gregorja Žerjave in dr. Ljudevita Pivka, pa se
na drugi strani bojijo, da bi naša stranka dobila v Beo-
gradu v vladi vpliv, in kričijo po »Jutru«, »Domovini«,
»Narodu« in »Taboru«, da se dr. Korošec z vsemi štirimi
ponuja v vlado. Ker vsak list drugače piše o tem vpraša-
nju, je mnogim nejasno, kaj je pravzaprav na celi stvari.
Naše uredništvo je dobilo od mnogih strani vprašanja in
pozive, naj vse to v »Slovenskem Gospodarju« točno po-
jasnimo. Uredništvo se je obrnilo na poslanca Slovenske
Ljudske Stranke, ki je v soboto, dne 23. t. m., dospel v
Maribor, s prošnjo, da nam opiše, kaj je resnice na tem,
da bo naša stranka stopila v vlado. Naš prijatelj-poslanec
nam je radevolje dal naslednja pojasnila:

Gospod urednik!

Vprašal me v imenu »Gospodarjevih« čitateljev, ali bomo
poslanci naše stranke šli v vlado ali ne?

Odgovor na to vprašanje ni tako enostaven. Saj znaš
dobro, kako žalostne gospodarske razmere vladajo v vseh
krajih naše države, osobito pa v Sloveniji. Vlade Pašiče-
ve, Pribečević-Zerjavove in Radičeve, ki so bile z malimi
izjemami na krmilu, niso znale gospodariti. Dasiravno so
vsako leto te vlade nalagale davkoplačevalcem neznosne
davke, takse in druge dajatve, vendar ves ta denar nima
božjega blagoslova. Državna kasa je po večini prazna,
vlada ne more izplačevati svojih obveznosti in dolgov,
gospodarstvo pa na posledicah vsega tega na vseh koncih
in krajih propada. Vsak dan poje boben pri kmetih, trgov-
cih, obrtnikih in industriji. Trgovina spi, fabrike in
druga podjetja ustavljajo obrat. Število brezposelnih in ta-
kih, ki nimajo ne kruha, ne strehe tik pred hudo zimo, je
vsak dan večje. Nezadovoljstvo je naravnost nepopisno.
Domoljubi, iskreni državljani ter celo visoki krogi se bo-
jijo, kaj bo ...

Jugoslovanskemu klubu se ni treba ponujati.

Dasiravno nekatere stranke nas Slovencev ne vidijo
rade — ker jim brez bojazni stopamo na prste — vendar
vidijo v Slovencih poštenjake, sposobne in delavne ljudi,
ki bi po svojem znanju in odločni volji bili v stanu, da z
nasveti in poštenim delom rešijo, kar se še rešiti da. Kar
naenkrat so vladne stranke same in še mnogi drugi krogi
prišli do zaključka: Pritegnimo Slovence (SLS) v vlado,
da bodo v vladi zastopani vsi trije narodi in da se začne s
pomočjo Jugoslovanskega kluba resno gospodarsko delo.

Nad 90% vseh ljudi v naši državi je prepričanih, da
je bila glavni krivec, da dosedaj ni prišlo do bratskega
sporazuma v naši državi, samostojno-demokratska (libe-
ralna) stranka. Ona je sejala povsod sovraštvo in prepire,
gospodarila je, ko je bila na vladi, tako slabo, da sedaj
cel svet kaže s prstom na to stranko. Značilno je za njo,
da je vsa leta pisala v »Jutru« in »Taboru« ter »Domovi-
ni«: »Klerikalci so ničle, nihče jih ne mara v vlado!« Se-
daj, ko pa se nas resno vabi, pa pišejo zopet: »Klerikalci
se ponujajo, avtonomijo prodajajo« itd.

Zadnji Mohikanec.

Povest iz leta 1757.

Pre J. F. Cooper-ju predelal Al. Benkovič.

20

S trikratnim krokarskim krikom je potem priklical še
druge ter se zopet obrnil k Davidu:

»Zdaj pa povejte, kaj se je zgodilo z deklicama.«

»V ujetništvu sta pri poganih«, je odgovoril David.
»Sicer je njiju duša plaha in potrta, a po telesu sta sveži
in zdravi.«

»Bog vas blagoslovi za te besede!« je vzkliznil Mun-
ro, tresoč se od pričakovanja. »Torej bom moja otroka lah-
ko objel še zdrava.«

»Prav kmalu menda ne«, je odgovoril pevec. »Pogla-
var divjakov je obseden od hudega duha. Njega ne ukroti
nobena stvar, še petje ga ne more.«

»A kje je zverina?« je vprašal Sokol.

»Danes je s svojimi mladimi vojščaki na lovu na je-
lene«, je odgovoril David. »Majša deklica je pri huronskih
ženskah, kaki dve milj od tod. Starejšo pa so poslali k so-
sednjemu rodu, ki nosi na prsih znamenje želve.«

»Huk!« sta vzkliznila Mohikanca, kajti tudi onadva
sta na prsih nosila to znamenje.

»Kako pa to, da vas pustijo prostega hoditi okrog?«
je vprašal Heyward.

»To čudo je storila moč mojega petja. Odhajam in pri-
hajam, kakor se mi ljubi.«

Sokol se je posmejal in s prstom pokazal na čelo.
»Indijanci ne store nič žalega slaboumnim ljudem, je re-

Take kvante in laži liberalcev slišiš na vseh koncih in
krajih. Res pa je edino to, da se poslanci Jugoslovanske-
ga kluba niso nikdar ponujali za vstop v vlado in se jim
tudi ni treba ponujati. Vladne stranke nas same resno
vabijo v vlado, dočim se za samostojne demokrate živ krst
ne zmeni.

Treba je dobro premisliti.

Ali eno je gotovo: Jugoslovanski klub ni klub samo-
stojnih demokratov, ki bi si kar vse prste obliznil, če bi
ga kdo vabil v vlado. Mi moramo tako važen korak, kakor
je vstop v vlado, dobro premisliti. Uvodoma sem že pove-
dal, da so razmere skrajno žalostne in težko bo pri praz-
nih blagajnah, pri zavoženem gospodarstvu in zanikerni
upravi takoj v prvih mesecih, ali v prvem letu doseči za
ljudstvo, kar mu je potrebno za napredek in za obstoj.
Ali gotovo tudi je, da se bo moralo enkrat začeti poprav-
ljati zavoženo gospodarstvo, dokler še ni prekasno.

S tega vidika naj naši ljudje opazujejo sedanja po-
svetovanja, ali takozvana »pogajanja« Jugoslovanskega
kluba za vstop v vlado. Poslanci Slovenske Ljudske Stranke
smo se temeljito posvetovali in dajali nasvete in izra-
žali želje voditelju dr. Korošcu, kaj je za naše ljudstvo
najbolj potrebno. Mi ne smemo kar tje v en dan, kar na
prvi migljaj skočiti v vlado. Oni, ki nas vabijo, nam mo-
rajo zagotoviti, da bodo dali Slovincem najprej ono, kar
nam je najbolj potrebno. Popraviti se mora nesmiselno
zapravljanje našega denarja in dati Sloveniji toliko sred-
stev, da bo lahko gospodarsko živela. In v tem pravcu se
sedaj vrtijo posvetovanja med našimi voditelji v Beogra-
du in zaupniki vladnih strank.

Do danes, ko to pišem (dne 25. oktobra), se še ni od-
ločilo. Morda bo med tem že kocka padla, tako da vam bo
»Slovenski Gospodar« med najnovejšimi vestmi že vedel
poročati, ali smo stopili v vlado, ali se pogajanja še na-
daljujejo, ali pa so se razbila. Naj bodo naši ljudje prepri-
čani, da bodo naši poslanci s svojim spretnim voditeljem
gotovo ubrali ono pot, ki bo ugodna za naše ljudstvo. Mi
se ne borimo za ministrske stolčke. Če bi to hoteli, bi že
davno lahko bili v vladi. Nam je edino za blagor našega
ljudstva!

»Kaj pa je z avtonomijo Slovenije?

Ali hočete res zapustiti naš program po široki samoupravi
Slovenije?« Prijatelj! Povem ti odkrito: Mi zahtevamo, ozi-
roma programa o samoupravi Slovenije nismo in ne bomo
nikdar zavrgli ali zapustili. Ravno sedanja posvetovanja
naših voditeljev v Beogradu imajo cilj, da dosežemo prve
korake za uresničenje naših zahtev.

Še eno je mogoče:

Morda stopijo v novo vlado poleg Jugoslovanskega kluba
še tudi zastopniki Davidovičeve in Spahove stranke.

Najboljše bi bilo, da si razen Pribečevića in Žerjave
podajo roke za boljšo novo vlado vse stranke, ki odkrito-
srčno želijo, da se pojde pri nas vendar enkrat na pot
poštenega gospodarskega dela.

Stari Pašič Nikolaj se je vrnil v Beograd prejšnji teden.

Celo poletje se je zdravil po raznih kopališčih. Ali
staremu Miklavžu noben svetni umetnik ne more več dati
mladosti, čilosti in popolnega zdravlja. Takih zdravil, ki
bi pomladile 86letnega starca, še noben zdravnik ni izna-
šel. Radi tega je skoro izključeno, da bi se Pašič zopet
vrnil na stolec ministrskega predsednika. Njegova stran-
ka, ki je najmočnejša v skupščini (140 poslancev), je že
razcepljena na štiri struje. Vsi radikali nočejo več slepo

kel. »Nekak svet strah imajo pred norci, in našega pevca
imajo brčkone tudi za takega.«

Davidu so izpraševali še o marsičem, on pa sploh ni
odgovarjal, ali pa obširno in nejasno. Zelo je bil vesel, da
mu je lovec zopet vrnil tako hudo pogrešano piščalko, ki
jo je takoj hotel uporabiti. Heyward pa mu je ves nestrpen
to zabranil in pričel razkladati svoje načrte, kako bi po-
izkusili rešiti deklici. Tudi Munra je zapustila prejšnja
brezbrižnost. Pričelo se je živahno pomenkovanje, med
katerim je lovec svaril, naj se ne prenačijo, in priporočal
mirno razsodnost in vztrajnost.

»Najboljše bi bilo«, je rekel, »da bi se pevec vrnil k
Huroncem in povedal deklicama, da smo mi v bližini. Ko
mu damo znamenje, se vrne k nam, da se domenimo, kaj
bo storiti. Ker ste glasbenik, prijatelj, znate gotovo razlo-
čiti vranji glas od kukavičjega?«

»O seveda; kukavica je tič, ki ima mil in ubran glas,
čeprav zna peti samo dva.«

»Prav«, je odgovoril lovec. »Kadar boste čuli, da je
kukavica trikrat zapela, pridite v gozd na tisti kraj, odko-
der jo boste slišali.«

»Jaz ga spremim k Huroncem«, je z odločnim glasom
posegel vmes Heyward.

»Vi?« se je začudil lovec. »Ali ste se naveličali solnč-
nega vzhoda in zahoda?«

»Tudi jaz znam kakor David igrati vlogo noreca ali pa
kakega drugega. Nič ne ugovarjajte, kar sem sklenil,
sem sklenil.«

Sokol je strme gledal mladega moža. Duncan, ki se
je doslej slepo pokoraval modrosti in izkušnosti lovčev,
pa je sedaj kazal nekaj ukazujočega in vzvišenega. Za-

slediti komandi Pašičevi in njegovih svetovalcev. Stari je
skregan na mnoge strani. V tem razcepu in razkroju tiči
tudi vzrok, da želijo gotovi krogi prav resno, da stopimo
v novo vlado tudi Slovenci in naši zavezniki.

Tak je danes položaj. Prihodnji dnevi in tedni bodo
odločilne važnosti za pravec notranje politike in gospo-
darstva v naši državi.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

SLS — središče vse politike! Naša SLS je stranka
slovenskega naroda. Tega ne more nihče tajiti. Zato ima
samo ona pravico in dolžnost, da govori v imenu sloven-
skega naroda in sicer tako, kakor je to narodu v korist.
Njeni slovenski politični nasprotniki so prav radi pripo-
vedovali, da v Beogradu samo oni nekaj veljajo. Istina
pa je, da so veljali le toliko, kolikor so jih centralisti po-
trebovali, da so lahko mirno na škodo našega naroda vlad-
ali, kakor so hoteli. Toda vedelo se je, da vedno ne bo
tako. Naš slovenski narod plačuje tudi davke, kakor jih
plačujejo drugi državljani, nosi vsa bremena skupno z
drugimi, zato bo moral priti čas, ko se ga bo upoštevalo,
kakor zasluži. Slovenskemu narodu se mora dati prilož-
nost, da zato skupno z drugimi tudi vlada državo in da
pri tem uživa pravice kot enakopraven del države. To se
je tako živo čutilo v naši državi, da se zavoljo tega tudi še
in izvršilo kronanje našega kralja Aleksandra. Sedaj pa
pred vsem gospodarski položaj države zahteva, da gredo
vse resni in poštini ljudje na delo, da rešijo državo gos-
podarskega propada in da jo pripeljejo v bodočnost, ki bo
zadovoljevala tako Srbe kot Hrvate in Slovence. To so
spoznali tudi radikali in celo radičevci, pa so začeli vabiti
SLS, naj gre v vlado. Že zadnjič smo o tem poročali. Dan-
es dostavljamo le to, da je slovenski narod danes lahko
zopet hvaležen svoji SLS, ki ga je vodila tesno strnjena
do tega ugleda in vpliva v državi. Danes tudi Srbi sami
priznavajo: Slovenci so tu, državljani so, ne sme se jih
tako potiskati ob stran, ne sme se jih prezirati kot kake
osvobodilne ali celo avstrijskante, kakor so jih znali v
Beogradu slovenski liberalci prav lepo slikati, dokler so
še imeli kaj poslušalcev. Danes stoji vprašanje Sloven-
cev, ki jih kot edino pooblaščenega zastopa SLS v ospredju.
Slovenci prihajajo do svojih pravic in to po zaslugi SLS.

Ko se je Pašič vrnil. Ko je bilo slišati, da je doseda-
nja vlada odstopila, so takoj poslali po Pašiča, ki pa je že
prišel prepozno. Kajti Uzunovič je ta čas že umaknil svoj
odstop in je prejšnja vlada ostala na mestu. Prijatelji Pa-
šiča so pa vendar hoteli javnost opozoriti, da se je vrnil
Pašič. Zato so mu priredili zelo slovesen sprejem. Že v
Zagrebu so ga na kolodvoru pozdravljali. Prišel pa je tu-
di Radič, ki je sicer lepo govoril, a je vendar povdaril, da
bo Pašič težko vsled svoje oslabilosti še mogel vzeti v
roke državne vaje. V Beogradu so Pašiča sprejeli nje-
govi ožji pristaši, vladni člani se sprejema niso udeležili.
Zdaj je Pašič bolan, pa ne politično, ampak resnično.

Vse je bolno. Včasih je bila Pašičeva navada, da se
je naredil bolnega, če ni mogel takoj kaj urediti ali doseči
ali prepričati. Te politične bolezni so se pa zdaj nalezli
drugi politiki. Tako je zdaj bolan ministrski predsednik
Uzunovič. Bolan je pa tudi predsednik narodne skupščine
Trifković. Ako bo ta bolezen prinesla državi kaj zdravlja,
potem ni prav nič škodljiva.

mahnil je z roko, češ, da odklanja vsako pregovarjanje,
potem pa je nadaljeval z zmernejšim glasom:

»Znana so vam vsa sredstva, kako se človeka vnanje
izpremeni, da ga ni lahko spoznati. Poslikajte me, kakor
me hočete, čeprav noreca napravite iz mene!«

Lovec je nejevoljno zmajeval z glavo, vedoč, s kakimi
nevarnostmi je združen tak predlog. Vendar je majorjeva
navdušenost in odločnost tako vplivala nanj, da se je kma-
lu dal pridobiti za pustolovski načrt.

»Ako že ni drugače«, je rekel nazadnje, »vam poma-
gamo. Čingagok ima veliko zalogo barv in zna slikati kot
pravi mojster. Sedite na ta-le štor. Prepričan sem, da v
kratkem času napravi iz vas glumca, da sami sebe ne bo-
ste spoznali.«

Duncan je sedel, Čingagok pa se je takoj lotil dela.
Pri tem se je skrbno izogibal vsake črte, ki bi izdajala kak
bojeviti namen, zato pa si je izbral podobe mirnega in
šaljivega pomena in fantastna znamenja, s katerimi so se
navadno slikali glumači. Takih ljudi je bilo dosti med In-
dijanci in ker je že obleka, ki jo je nosil na potovanju,
Heywarda delala takega, da ga skoro ni bilo poznati, ga je
bilo tudi zato, ker je znal francoski, lahko smatrati za glu-
mača, ki se klati med zavezniškimi indijanskimi rodovi.

Ko je bil dovolj poslikan, mu je dal lovec še kopo
dobrih nasvetov in naročil, kako naj se vede med rdeče-
kožci. Povedal mu je tudi, da namerava starega Munra
pod Čingagokovim varstvom spraviti v varno skrivališče,
sam pa da pojde z Unkasom k Indijancem, ki so bili posli-
kani z želvami in o katerih je bil prepričan, da so Dela-
vari. Nazadnje se je Heyward prisrčno poslovil od Sokola,
starega Munra in Mohikancev ter se z Davidom napotil
proti huronski vasi.